

Sprawa C-590/21**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

23 września 2021 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Areios Pagos (sąd kasacyjny, Grecja)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

25 czerwca 2021 r.

Strona wnosząca skargę kasacyjną:

Charles Taylor Adjusting

FD

Druga strona postępowania:

Starlight Shipping Company

Overseas Marine Enterprises INC

Przedmiot postępowania głównego

Wniosek o uznanie i stwierdzenie wykonalności zagranicznego orzeczenia sądowego oraz zagranicznych postanowień uniemożliwiających i utrudniających przyznanie ochrony sądowej przez sąd innego państwa członkowskiego lub wszczęcie postępowań już w nim wszczętych – Definicja porządku publicznego w rozumieniu art. 34 pkt 1 i art. 45 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001

Przedmiot i podstawa prawna wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Artykuł 267 TFUE, wykładnia rozporządzenia nr 44/2001

Pytania prejudycjalne

- I) Czy wyrażenie „oczywiście sprzeczne z porządkiem publicznym Unii”, a w konsekwencji z krajowym porządkiem publicznym, które stanowi podstawę odmowy uznania i stwierdzenia wykonalności zgodnie z art. 34 pkt 1 i art. 45 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001, należy rozumieć w ten sposób, że oprócz wyraźnych anti-suit injunctions, które zakazują wszczynania i dalszego prowadzenia postępowań przed sądem innego państwa członkowskiego, dotyczy ono również orzeczeń lub postanowień wydanych przez sądy państw członkowskich: i) które uniemożliwiają lub utrudniają wnoszącemu skargę kasacyjną uzyskanie ochrony sądowej ze strony sądu innego państwa członkowskiego lub dalsze prowadzenie toczących się już przed tym sądem postępowań; oraz ii) czy stanowi to zatem ingerencję w jurysdykcję sądu innego państwa członkowskiego do rozpoznania danego sporu, który już jest przed nim zawisły i który już do niego wniesiono, i która to ingerencja jest uznana za zgodną z porządkiem publicznym Unii? W szczególności, czy uznanie lub stwierdzenie wykonalności orzeczenia lub postanowienia sądu państwa członkowskiego, które przyznaje z góry tymczasowe odszkodowanie pieniężne wnioskodawcom ubiegającym się o uznanie i stwierdzenie wykonalności z tytułu kosztów i wydatków poniesionych w związku z wniesieniem powództwa lub dalszym prowadzeniem postępowania przed sądem innego państwa członkowskiego, jest sprzeczne z porządkiem publicznym Unii w rozumieniu art. 34 pkt 1 i art. 45 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001 ze względu na to, że: a) po rozpoznaniu tego powództwa sprawa podlega ugodzie należycie zawartej i potwierdzonej przez sąd państwa członkowskiego, który wydaje orzeczenie lub postanowienie; oraz b) sąd innego państwa członkowskiego, do którego druga strona postępowania wytoczyła nowe powództwo, nie ma jurysdykcji na podstawie klauzuli przyznającej jurysdykcję wyłączną?
- II) W przypadku udzielenia odpowiedzi przeczącej na pytanie pierwsze, czy oczywista i bezpośrednia sprzeczność z krajowym porządkiem publicznym – zgodnie z przywołanymi powyżej podstawowymi koncepcjami kulturowymi i prawnymi przyjętymi w państwie oraz podstawowymi zasadami prawa greckiego, które dotyczą samej istoty prawa do ochrony sądowej (art. 8 i 20 konstytucji greckiej, art. 33 greckiego kodeksu cywilnego oraz zasada ochrony tego prawa, określona w art. 176 i art. 173 ust. 1–3, art. 185, 205 i 191 greckiego kodeksu postępowania cywilnego, o którym mowa w pkt 6 uzasadnienia), a także art. 6 ust. 1 EKPC, w związku z czym możliwe jest w takim przypadku odstępianie od stosowania prawa Unii dotyczącego swobodnego przepływu orzeczeń sądowych, a brak uznania orzeczenia z powodu tej przeszkody jest zgodny z koncepcjami, które przyjmują i promują europejski punkt widzenia – stanowi w myśl art. 34 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001, zgodnie z wykładnią nadaną mu przez Trybunał, podstawę do tego, by uniemożliwić uznanie i wykonanie w Grecji wyżej

wspomnianych orzeczenia i postanowień (pkt I) wydanych przez sądy innego państwa członkowskiego (Zjednoczonego Królestwa)?

Właściwe przepisy prawa Unii i orzecznictwo Trybunału

Karta praw podstawowych Unii Europejskiej (zwana dalej „kartą”): art. 47.

Rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2001, L 12, s. 1): w szczególności art. 34 pkt 1 i art. 45.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2012, L 351, s. 1): art. 66, 80 i 81.

Wyroki Trybunału: z dnia 13 października 2011 r., Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653); z dnia 28 marca 2000 r., Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164); z dnia 11 maja 2000 r., Renault (C-38/98, EU:C:2000:225); z dnia 23 października 2014 r., flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, pkt 45); z dnia 28 kwietnia 2009 r., Apostolidis (C-420/07, EU:C:2009:271, pkt 55); z dnia 9 grudnia 2003 r., Gasser (C-116/02, EU:C:2003:657, pkt 48, 72); z dnia 27 kwietnia 2004 r., Turner (C-159/02, EU:C:2004:228); z dnia 27 czerwca 1991 r., Overseas Union Insurance i in. (C- 351/89, EU:C:1991:279, pkt 23, 24); z dnia 10 lutego 2009 r., Allianz i Generali Assicurazioni Generali (C- 185/07, EU:C:2009:69).

Właściwe przepisy prawa międzynarodowego

Europejska Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC): art. 6 ust. 1.

Właściwe przepisy prawa krajowego

Konstytucja Republiki Greckiej: art. 8 i 20.

Kodeks cywilny: art. 33.

Kodeks postępowania cywilnego: art. 176, art. 173 ust. 1–3, art. 185, 205 i 191.

Zwięzłe przedstawienie okoliczności faktycznych i postępowania

- 1 Pierwsza ze spółek występujących jako druga strona postępowania, Starlight Shipping Company (zwana dalej „spółką Starlight”), była między innymi

właścicielką statku, natomiast druga z nich, Overseas Marine Enterprises (zwana dalej „spółką OME”), była armatorem statku, który w dniu 3 maja 2006 r. zatonął i został utracony wraz z ładunkiem w następstwie wypadku morskiego.

- 2 W chwili utracenia statek ten był ubezpieczony przez trzech ubezpieczycieli. Biorąc pod uwagę pierwotną odmowę zapłaty przez ubezpieczycieli odszkodowania z tytułu ubezpieczenia, spółka Starlight wytoczyła przed sądami angielskimi powództwo przeciwko dwóm pierwszym ubezpieczycielom oraz wszczęła postępowanie arbitrażowe przeciwko trzeciemu ubezpieczycielowi w celu uzyskania zapłaty odszkodowania z tytułu ubezpieczenia.
- 3 W czasie trwania rozpatrywanych postępowań spółki występujące jako druga strona postępowania i trzech ubezpieczyciele statku zawarli ugody (Settlement Agreements). Ugody te zakończyły zawisłe postępowania, a ubezpieczyciele zgodzili się wypłacić odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia przewidziane w polisach ubezpieczeniowych jako pełną zapłatę za wszystkie roszczenia związane z utratą statku. O ugodach powiadomiono sąd angielski, który zatwierdził je w dniach 14 grudnia 2007 r. i 7 stycznia 2008 r.
- 4 Następnie druga strona postępowania oraz inni właściciele statku wnieśli do Polymeles Protodikeio Peiraios (sądu okręgowego w Pireusie, Grecja) pozwy również przeciwko wnoszącym skargę kasacyjną. Pozwy te były odąd oparte na czynie niedozwolonym i miały na celu uzyskanie odszkodowania za szkody oraz zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę, jaka miała zostać wyrządzona w wyniku tego czynu niedozwolonego.
- 5 W szczególności druga strona postępowania podnosiła, że w toku postępowania przed sądami angielskimi i w okresie, w którym ubezpieczyciele odmawiali wypłaty odszkodowania z tytułu ubezpieczenia, pracownicy i przedstawiciele ubezpieczycieli, w tym wnoszący skargę kasacyjną spółka Charles Taylor adjusting Limited (działająca jako spółka doradztwa prawnego i technicznego) i FD (działający jako osoba fizyczna i osoba zarządzająca spółką Charles Taylor adjusting Limited w czasie zaistnienia okoliczności faktycznych sprawy), którym ubezpieczyciele powierzyli zlecenie w celu ich obrony przed roszczeniami pierwszej ze spółek występujących jako druga strona postępowania, ujawnili osobom trzecim nieprawdziwe i zniesławiające stwierdzenia, które podważyły wiarygodność i autorytet drugiej strony postępowania.
- 6 To właśnie w tym kontekście ubezpieczyciele i ich pracownicy lub przedstawiciele (w tym wnoszący skargę kasacyjną), którzy byli pozwanymi w postępowaniach przed Polymeles Protodikeio Peiraios (sądem okręgowym w Pireusie), wnieśli powództwa do sądów angielskich. W drodze owych powództw zmierzali oni do uzyskania stwierdzenia, że powództwa wytoczone w Grecji naruszały ugody i zawierały roszczenia odszkodowawcze.
- 7 W przedmiocie wspomnianych powództw i apelacji sędzia Flaux z High Court of Justice (England and Wales), Queen’s Bench Division, Commercial Court [sądu

wyższej instancji (Anglia i Walia), wydział Queen's Bench (izba gospodarcza), Zjednoczone Królestwo] wydał między innymi w dniu 26 września 2014 r. orzeczenie oraz dwa postanowienia.

- 8 W pierwszej kolejności, w orzeczeniu tym uwzględniono bowiem w szczególności, że zgodnie z ugodami za pracowników i przedstawicieli uznaje się również wnoszących skargę kasacyjną oraz że spółki Starlight i OME także podniosły swoje roszczenia przeciwko wnoszącym skargę kasacyjną. Orzeczono również, że pozwy wniesione w Grecji, w tym przeciwko wnoszącym skargę kasacyjną, naruszały bez wyjątku wszystkie ugody. Zgodnie z owym orzeczeniem ugody skutkują tym, że wszelkie potencjalne roszczenia skierowane przeciwko tym pracownikom lub ich przedstawicielom, którzy są współodpowiedzialni za czyny niedozwolone (roszczenia, które stanowią podstawę powództw wniesionych w Grecji), podlegają ustaleniom zawartym w ugodach. Wreszcie, co się tyczy prawa wnoszących skargę kasacyjną do odszkodowania, uznano, że mają oni prawo do tymczasowej płatności kwoty 100 000 GBP tytułem odszkodowania.
- 9 W drugiej kolejności, w obu postanowieniach uznano, że ugody zwalniają w szczególności również wnoszących skargę kasacyjną z odpowiedzialności wobec wszelkich roszczeń, jakie spółki Starlight i OME mogą mieć w związku z utratą statku, w tym z jakiegokolwiek odpowiedzialności w odniesieniu do roszczeń podniesionych w powództwach w Grecji, oraz że wniesienie i podtrzymanie powództw w Grecji wytoczonych przez spółki Starlight i OME przeciwko wnoszącym skargę kasacyjną stanowi naruszenie ugód w odniesieniu do pełnego i ostatecznego rozstrzygnięcia oraz wyłącznej jurysdykcji.
- 10 W pierwszym postanowieniu zasądzono od drugiej strony postępowania na rzecz wnoszących skargę kasacyjną: a) tytułem odszkodowania – tymczasową kwotę 100 000 GBP w celu pokrycia strat poniesionych do dnia 9 września 2014 r.; oraz b) koszty poniesione przez drugiego z wnoszących skargę kasacyjną, ustalone na kwotę 120 000 GBP.
- 11 W drugim postanowieniu zasądzono od drugiej strony postępowania na rzecz wnoszących skargę kasacyjną koszty poniesione przez drugiego z wnoszących skargę kasacyjną, ustalone na kwotę 30 000 GBP.
- 12 Oba te postanowienia zawierają również pouczenia skierowane do spółek Starlight i OME oraz reprezentujących je osób fizycznych, że w przypadku niezastosowania się do postanowień mogą one zostać uznane za naruszające orzeczenia sądu, a ich mienie może zostać skonfiskowane lub może zostać im wymierzona grzywna, a osoby fizyczne mogą zostać zatrzymane.
- 13 Wnioskiem z dnia 7 stycznia 2015 r. złożonym do Monomeles Protodikeio Peiraios (sądu okręgowego w Pireusie, Grecja) wnoszący skargę kasacyjną wnieśli o uznanie i stwierdzenie wykonalności w Grecji wspomnianego wyżej orzeczenia i dwóch postanowień na podstawie rozporządzenia nr 44/2001. Monomeles Protodikeio Peiraios uwzględnił ich wnioski.

- 14 Druga strona postępowania wniosła w dniu 11 września 2015 r. apelację do Monomeles Efeteio Peiraios (Grecja) na podstawie art. 43 rozporządzenia nr 44/2001. Monomeles Efeteio Peiraios uwzględnił apelację, uchylił orzeczenie sądu pierwszej instancji i oddalił wniosek wnoszących skargę kasacyjną.
- 15 W szczególności Monomeles Efeteio Peiraios stwierdził, że między innymi wnoszący skargę kasacyjną wnieśli o ochronę sądową do sądów angielskich, uznając, że ugody pozbawiły sądy greckie jurysdykcji w tym względzie. Ponadto zdaniem tego sądu orzeczenie i oba postanowienia nie zawierają anti-suit injunction. Jednakże jego zdaniem zarówno orzeczenie, jak i postanowienia zawierają względy, które uniemożliwiają kontynuowanie postępowań wszczętych w Grecji, zobowiązują do wypłaty odszkodowania oraz zawierają pouczenie dotyczące obowiązku wypłacenia odszkodowania na rzecz osób, które dochodzą zapłaty swoich roszczeń w drodze postępowań przed sądami greckimi. Akty te zawierają zatem „quasi” anti-suit injunctions, które stoją na przeszkodzie wystąpieniu do sądów greckich, co stanowi naruszenie przepisów art. 6 ust. 1 EKPC oraz art. 8 ust. 1 i art. 20 konstytucji, które stanowią istotę pojęcia porządku publicznego.
- 16 W dniu 7 października 2019 r. wnoszący skargę kasacyjną w postępowaniu głównym wnieśli do sądu odsyłającego skargę kasacyjną od wyroku Monomeles Efeteio Peiraios (sądu apelacyjnego w Pireusie, orzekającego w składzie jednoosobowym).

Główne argumenty stron w postępowaniu głównym

- 17 W apelacji wniesionej do Monomeles Efeteio Peiraios (sądu apelacyjnego w Pireusie) druga strona postępowania podniosła, że uznanie i stwierdzenie wykonalności tego orzeczenia oraz tych postanowień są w oczywisty sposób sprzeczne z porządkiem publicznym w ujęciu materialnoprawnym i proceduralnym prawa krajowego i prawa Unii, ponieważ naruszają jej podstawowe prawo do ochrony sądowej i stanowią niedopuszczalną ingerencję w jurysdykcję sądów innego państwa członkowskiego, w niniejszej sprawie sądów greckich.
- 18 Wnoszący skargę kasacyjną podnoszą, że zaskarżone orzeczenie jest dotknięte w szczególności błędem w wykładni i zastosowaniu przepisów art. 34 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001 (które należy stosować w sposób zawężający), art. 33 kodeksu cywilnego, art. 8 i 20 konstytucji oraz art. 6 ust. 1 EKPC. W szczególności utrzymują oni, że prawidłowa wykładnia tych przepisów powinna była doprowadzić do uznania, że orzeczenie i postanowienia nie są w oczywisty sposób sprzeczne z porządkiem publicznym krajowym i Unii oraz nie naruszają jego podstawowych zasad, ponieważ przyznanie odszkodowania w sposób tymczasowy wnoszącym skargę kasacyjną w związku z postępowaniami wszczętymi w Grecji przed wniesieniem ich żądań do sądów angielskich nie stoi na przeszkodzie dalszemu dostępowi do sądów greckich i ich ochronie sądowej,

a także, że orzeczenie i postanowienia zostały niesłusznie potraktowane w sposób podobny do anti-suit injunctions.

Zwięzłe uzasadnienie odesłania prejudycjalnego

- 19 Przed wszystkim sąd odsyłający uważa, że sprawie takiej jak niniejsza, w której wnosi się o uznanie i stwierdzenie wykonalności orzeczeń lub postanowień wydanych przed dniem 10 stycznia 2015 r. w przedmiocie powództw lub wniosków złożonych przed tym dniem, zastosowanie mają przepisy rozporządzenia nr 44/2001, a nie rozporządzenia nr 1215/2012.
- 20 W Grecji porządek publiczny w odniesieniu do uznawania orzeczeń zagranicznych jest rozumiany zgodnie z art. 33 kodeksu cywilnego, który odzwierciedla również międzynarodowy porządek publiczny. W tym sensie uznanie lub stwierdzenie wykonalności orzeczenia w Grecji nie może być dopuszczalne, jeżeli ze względu na jego treść jego wykonanie byłoby sprzeczne z podstawowymi koncepcjami kulturowymi, etycznymi, społecznymi, prawnymi lub gospodarczymi, które istnieją w kraju i regulują jego rytm życia. W związku z tym uznanie lub stwierdzenie wykonalności nie może nastąpić również wtedy, gdy treść i brzmienie zagranicznego orzeczenia są sprzeczne z podstawowymi zasadami kulturowymi lub prawnymi oraz prawami podstawowymi osób uznanymi przez państwo prawa.
- 21 Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 1 konstytucji „[n]ikogo nie można pozbawić wbrew jego woli dostępu do sądu ustanowionego na mocy ustawy”, natomiast zgodnie z art. 20 ust. 1 konstytucji „[k]ażdy ma prawo do uzyskania ochrony sądowej przed sądami oraz może dochodzić przed nimi swoich praw i interesów zgodnie z przepisami prawa”. Wspomniane postanowienia konstytucji gwarantują w pełni każdej osobie prawo do wytoczenia powództwa przed sądami greckimi oraz do pełnej ochrony prawnej z ich strony. Prawo to ma charakter podstawowy, stanowi część istoty greckiego porządku prawnego oraz stanowi inspirację dla całego greckiego prawa materialnego i proceduralnego i jest wyrażane za pomocą różnych sformułowań. W związku z tym, zgodnie z prawem greckim wykluczenie a priori możliwości skorzystania z ochrony sądowej lub istnienie zakłóceń i przeszkód, które czynią ją trudniejszym, nie jest również dopuszczalne i możliwe do przyjęcia. Nakaz zapłaty odszkodowania tymczasowo na rzecz wnoszącego skargę kasacyjną, który wniósł powództwo do sądu, uzależniony właśnie od faktu, że zwrócił się on o ochronę sądową, stanowiłby taką przeszkodę.
- 22 W pkt 6 uzasadnienia sąd odsyłający stwierdza, że grecki porządek prawny przewiduje wprawdzie również, za pomocą różnych przepisów proceduralnych, sankcje w przypadku nadużycia prawa procesowego. W szczególności przewidziano, że kosztami postępowania zostaje obciążona strona przegrywająca sprawę (art. 176 kodeksu postępowania cywilnego), o czym jednak orzeka sąd przy wydawaniu orzeczenia kończącego postępowanie w sporze, gdy zostanie

zakończony etap decyzyjny, natomiast na poprzednich etapach każda ze stron ponosi koszty wszelkich czynności procesowych przez nią dokonanych (art. 173 ust. 1–3 kodeksu postępowania cywilnego), z wyjątkiem niektórych wyraźnie przewidzianych przypadków. Przewidziano również, że kosztami postępowania (w drodze orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie) zostaje obciążona strona powodowa, która wygrała sprawę, jeżeli naruszyła obowiązek prawdomówności lub jest odpowiedzialna za inne stanowiące nadużycie zachowania w postępowaniu (art. 185 kodeksu postępowania cywilnego); nałożenie orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie kary pieniężnej na stronę działającą w złej wierze, która w oczywisty sposób wniosła bezzasadne powództwo lub która wszczęła postępowanie z zamiarem jego przewlekania lub nie przestrzegала dobrych obyczajów itp. (art. 205 kodeksu postępowania cywilnego), a także możliwość obciążenia strony powodowej kosztami sądowymi z powodu przewlekania przedstawiania stanowisk stron na rozprawie (art. 241 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego). Wreszcie, greckie prawo proceduralne przewiduje, że postanowienie sądu pierwszej instancji, nawet jeśli jest to orzeczenie kończące postępowanie w sprawie, od którego przysługuje zwykły środek zaskarżenia (art. 909 pkt 2 kodeksu postępowania cywilnego), to znaczy sprzeciw i apelacja, nie może zostać uznane za tymczasowo wykonalne. Wynika z tego, że postanowienie w przedmiocie kosztów postępowania nie może, bez wyjątku, zostać uznane za wykonalne przed wydaniem orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, aby uniknąć wszelkich przeszkód we wniesieniu zwykłego środka zaskarżenia przez stronę przegrywającą sprawę. Z orzecznictwa sądów greckich wynika również, że stanowiące nadużycie zachowanie powoda w postępowaniu, który podnosi fałszywe zarzuty, pociąga za sobą także obowiązek zapłaty odszkodowania na rzecz strony przeciwnej (strony pozwanej) na podstawie czynu niedozwolonego (art. 914, 919 kodeksu cywilnego), lecz jedynie w przypadku, w którym nie jest to sprzeczne z powagą rzeczy osądzonej wyroku w przedmiocie powództwa wniesionego przez powoda. Ze sposobu, w jaki kwestia ta jest sformułowana w greckim orzecznictwie, wynika wyraźnie, że sądy mają co do zasady obowiązek zagwarantowania prawa podstawowego powoda do wytoczenia powództwa przed sądami, nawet jeśli jego zachowanie może zostać uznane za stanowiące nadużycie, przy czym nie dopuszcza się żadnej uprzedniej ingerencji sądów, wpływającej na wynik postępowania lub przyznającej odszkodowanie przed zakończeniem danego postępowania, w celu utrudnienia żądanej ochrony sądowej. Jednocześnie zachowana jest również możliwość późniejszego odszkodowania, jeżeli jest to zgodne z rozstrzygnięciem sporu w przedmiocie wytoczonego powództwa. Ponadto, zgodnie z prawem krajowym jedynym sądem właściwym do orzekania o kosztach wszczętego przed nim postępowania jest sąd, który wyda orzeczenie kończące postępowanie w sprawie w tym przedmiocie (art. 191 kodeksu postępowania cywilnego).

- 23 Co więcej, art. 6 ust. 1 EKPC chroni prawo każdego do ochrony sądowej. To prawo podstawowe zostało również zapisane w art. 47 karty, który ustanawia prawo do środka prawnego przed sądem. Prawo to stanowi również część tradycji konstytucyjnych wspólnych dla państw członkowskich Unii Europejskiej oraz międzynarodowych instrumentów odnoszących się do ochrony praw człowieka.

Ochrona tego prawa dotyczy zatem, również dla celów wykładni i stosowania art. 34 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001, europejskiego porządku publicznego, zarówno materialnego, jak i proceduralnego, a w konsekwencji krajowego porządku publicznego.

- 24 Właśnie w tym kontekście powstaje pytanie, czy orzeczenie i postanowienia wydane przez sąd państwa członkowskiego, które uznają z góry i nakazują zapłatę, w formie tymczasowego odszkodowania, kosztów sądowych (uznanie, które stanowi w istocie sankcję pozornie mającą postać odszkodowania) w sprawie zawisłej przed sądami innego państwa członkowskiego, są zgodne z porządkiem publicznym Unii. Takie uznanie bez wątpienia nie wyklucza zagwarantowania ochrony sądowej; jednakże jego wykonanie jest utrudnione, ponieważ powód występujący przed sądami innego państwa członkowskiego jest zobowiązany (nawet jeśli orzeczenie państwa pochodzenia zostało uznane za wykonalne w miejscu, w którym znajduje się jego główne miejsce zamieszkania lub jego główna siedziba, gdzie znajduje się większość jego majątku) do pokrycia, oprócz własnych kosztów postępowania, również kosztów strony przeciwnej, zanim sąd, do którego wniesiono sprawę, wyda wyrok kończący postępowanie w sprawie. Charakter takiego nakazu jako środka mającego na celu skłonienie powoda do wycofania się z dalszego postępowania wydaje się tym bardziej oczywisty, jeśli orzeczenie z tym związane przewiduje możliwość przyznania dodatkowego odszkodowania, w przypadku gdy jego koszty wzrosną, to znaczy jeżeli dalej prowadzi on postępowanie. Kwestia ta nie dotyczy wyłącznie interesów gospodarczych, lecz ma wyraźny wpływ na korzystanie z prawa podstawowego do ochrony sądowej bez przeszkód.
- 25 Ponadto anti-suit injunction, znany przede wszystkim w common law, jest postanowieniem sądu zakazującym danemu podmiotowi wszczynania lub dalszego prowadzenia postępowania sądowego lub arbitrażowego w sądzie zagranicznym lub w sądzie arbitrażowym. Pierwotnie treść anti-suit injunctions obejmowała zakaz wszczynania lub dalszego prowadzenia postępowania przed sądami angielskimi. Następnie pojawiła się transgraniczna forma anti-suit injunction i związany z tym środek został przyjęty w postępowaniach prowadzonych za granicą. Anti-suit injunctions wydaje się głównie na tej podstawie, że wytoczenie powództwa lub dalsze prowadzenie postępowania przed sądem innego państwa, dokonane w złej wierze lub w sposób stanowiący nadużycie, wyrządziłoby szkodę powodowi. Powództwo to zmierza zasadniczo do tego, aby sąd jednego państwa interweniował w postępowaniu przed innym państwem. W ten sposób sąd orzeka nie tylko o własnej jurysdykcji, lecz także o jurysdykcji zagranicznego sądu krajowego.
- 26 Następnie sąd odsyłający powołuje się na wyrok z dnia 27 kwietnia 2004 r., Turner (C-159/02, EU:C:2004:228), w którym Trybunał orzekł, że konwencję brukselską, która została zastąpiona rozporządzeniem nr 44/2001, „należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie postanowieniu, na mocy którego sąd umawiającego się państwa zakazuje stronie zawisłego przed nim postępowania wszczynania lub dalszego prowadzenia postępowania przed sądem

innego umawiającego się państwa, nawet jeśli działa ona w złej wierze w celu utrudnienia przebiegu zawisłego postępowania”.

- 27 Natomiast postanowienie, na mocy którego sąd zakazuje stronie, pod groźbą sankcji, wszczynania lub dalszego prowadzenia postępowania przed sądem zagranicznym, skutkuje naruszeniem jurysdykcji tego sądu do rozstrzygnięcia sporu. Jakikolwiek postanowienie zakazujące powodowi wszczęcia takiego postępowania należy bowiem uznać za ingerencję w jurysdykcję sądu zagranicznego, niezgodną z systemem konwencji brukselskiej (wyrok z dnia 27 kwietnia 2004 r., Turner, C-159/02, EU:C:2004:228).
- 28 Zgodnie z art. 35 ust. 3 rozporządzenia nr 44/2001 w postępowaniu w sprawie uznania i stwierdzenia wykonalności jurysdykcja sądu państwa członkowskiego pochodzenia nie może być przedmiotem ponownego badania, a przepisy dotyczące jurysdykcji w rozumieniu art. 34 pkt 1 nie należą do porządku publicznego, w związku z czym nieprzestrzeganie tych przepisów nie może uzasadniać oddalenia tego wniosku.
- 29 Inną kwestią byłaby ponadto ingerencja sądu państwa członkowskiego w kompetencję w zakresie orzekania innego państwa członkowskiego. Oprócz wyraźnych anti-suit injunctions podobna kwestia wynika również z obliczenia z góry kosztów sądowych i ich tymczasowego zasądzenia w formie odszkodowania (co stanowi istotną sankcję w formie odszkodowania) w sprawie zawisłej przed sądami innego państwa członkowskiego. Jest tak niezależnie od wyniku toczącego się przed nimi postępowania, który może być niekorzystny dla wnoszących skargę kasacyjną, a ostatecznie, jeśli zostanie orzeczone, że sądy te nie mają jurysdykcji do rozpoznania tego postępowania, w związku z czym tylko one są właściwe do obliczenia i zasądzenia kosztów sądowych powstałych w związku z postępowaniem prowadzonym przed nimi. Chociaż wspomniane orzeczenia i postanowienia nie stoją wyraźnie na przeszkodzie temu, aby powództwo zostało wytoczone lub było dalej rozpatrywane przed sądem innego państwa członkowskiego, nie zmienia to jednak faktu, że w ten sposób wymierza się z góry sankcję.
- 30 W tym kontekście pojawia się zatem pytanie, czy wydanie orzeczeń i postanowień w tym przedmiocie, które ma wpływ w istocie na wynik postępowania przed sądem innego państwa członkowskiego ze względu na to, że nie ma on jurysdykcji do rozpoznania sporu, stanowi ingerencję w jego kompetencję w zakresie orzekania, sprzeczną z porządkiem publicznym Unii, a w konsekwencji z krajowym porządkiem publicznym.
- 31 W niniejszej sprawie rozpatrująca sprawę izba ma wątpliwości co do następujących kwestii prawnych dotyczących wykładni przepisów prawa Unii.
- 32 W pierwszej kolejności, czy wyrażenie „oczywiście sprzeczne z porządkiem publicznym Unii”, a w konsekwencji z krajowym porządkiem publicznym, które stanowi podstawę odmowy uznania i stwierdzenia wykonalności na podstawie

art. 34 pkt 1 i art. 45 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001, należy rozumieć w ten sposób, że oprócz wyraźnych anti-suit injunctions, które zakazują wszczynania i dalszego prowadzenia postępowania przed sądem innego państwa członkowskiego, dotyczy ono również orzeczeń lub postanowień wydanych przez sądy państw członkowskich, uniemożliwiających lub utrudniających wnoszącemu skargę kasacyjną uzyskanie ochrony sądowej ze strony sądu innego państwa członkowskiego lub dalsze prowadzenie toczącego się już przed tym sądem postępowania, a także, czy taka ingerencja w jurysdykcję sądu innego państwa członkowskiego do rozpoznania danego sporu, który już jest przed nim zawisły, jest zgodna z porządkiem publicznym Unii (pytanie zawarte w pkt i)?

- 33 W szczególności powstaje pytanie, czy porządek publiczny Unii w rozumieniu art. 34 pkt 1 i art. 45 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001 stoi na przeszkodzie temu, by wnioskodawcom ubiegającym się o uznanie i stwierdzenie wykonalności orzeczenia lub postanowienia wydanego przez sąd państwa członkowskiego zostało przyznane z góry tymczasowe odszkodowanie z tytułu kosztów i wydatków poniesionych w związku z wniesieniem powództwa lub kontynuowaniem postępowania przed sądem innego państwa członkowskiego ze względu na to, że: a) po rozpoznaniu tego powództwa sprawa podlega ugodzie należycie zawartej i potwierdzonej przez sąd państwa członkowskiego, który wydaje wyrok lub postanowienie; oraz b) sąd innego państwa członkowskiego, do którego druga strona postępowania wytoczyła nowe powództwo, nie ma jurysdykcji na podstawie klauzuli przyznającej jurysdykcję wyłączną (pierwsze pytanie prejudycjalne zawarte w pkt ii)?
- 34 W drugiej kolejności, powstaje pytanie, czy zgodnie z przywołanymi powyżej przepisami prawa greckiego i art. 6 ust. 1 EKPC wydanie orzeczeń i postanowień w tym przedmiocie, które jest sprzeczne z podstawowymi zasadami stanowiącymi samą istotę prawa do ochrony sądowej w państwie członkowskim uznania (Grecja), stanowi przeszkodę dla uznania i stwierdzenia wykonalności owych orzeczeń i postanowień w rozumieniu art. 34 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001, w związku z czym zagrożona jest zasada swobodnego przepływu orzeczeń, a także, czy brak uznania z powodu tej przeszkody jest zgodny z koncepcjami przyjmującymi i promującymi europejski punkt widzenia (drugie pytanie prejudycjalne).